امامان و اهل بیت علیهم السلام
در دیدگاه اهل سنت

امام مهدی (عج)

داود الهامی

بسم الله الرحمن الرحيم

امامان و اهل بیت علیهم السلام در دیدگاه اهل سنت - قسمت مربوط به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

نویسنده:

داود هامی

ناشر چاپی:

مکتب اسلام

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

امامان و اهل بیت علیهم السلام در دیدگاه اهل سنت – امام مهدی (عج)

مشخصات کتاب

سرشناسه : الهامی داود، - ۱۳۱۶

عنوان و نام پدیدآور : امامان اهل بیت علیهم السلام در گفتار اهل سنت تحقیق و نگارش داود الهامی مشخصات نشر : مکتب اسلام ۱۳۷۷.

مشخصات ظاهری : ص ۵۲۸

شابک : ۹۶۴-۹۱۵۵۰-۰-۷ ۱۲۵۰۰ریال ؛ ۹۶۴-۹۱۵۵۰-۰-۷ ۱۲۵۰۰ریال وضعیت فهرست نویسی : فهرستنویسی قبلی یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس موضوع : ائمه اثناعشر -- فضائل موضوع : ائمه اثناعشر -- احادیث اهل سنت رده بندی کنگره : BP۳۶/۵ /الف ۷الف ۸

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵

شماره کتابشناسی ملی : م ۷۷-۱۵۹۰۵

فضائل امام مهدی

فضائل امام مهدی

بسیاری از علمای اهل سنت علاوه بر اذعان بر اصالت مهدویت و صحیح دانستن احادیث آن، دست به تالیف کتاب و رساله هائی در این باره زده اند تا نسلهای بعدی، حقیقت و واقعیتی را که در شرع مطهر بر زبان رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم جاری شده، به خوبی بشناسند.

مولف کتاب«الامام المهدی» (عج) استاد «علی محمد علی دخیل» اسامی ۲۰۵ نفر از بزرگان علمای اهل سنت را در کتاب خود آورده به این ترتیب که تعداد ۳۰ نفر از آنها مستقلا درباره ی حضرت مهدی (عج) کتاب نوشته اند و ۳۱ نفر دیر فصلی را در کتابهای خود به روایات حضرت مهدی اختصاص داده اند و ۱۴۴ نفرشان به مناسبتهای مختلف روایات حضرت مهدی(عج) را در کتابهای خود آورده اند اگر بخواهیم همه ی این علماء را با اسامی کتابهایشان و قسمتی از نوشته هایشان در اینجا ذکر کنیم، سخن به درازا کشیده و از تناسب بحث نیز بیرون می رویم بدین جهت فقط از علمای بزرگ اهل سنت از ۱۶ تن نام می بریم که

صحت احادیث مربوط به مهدی موعود را پذیرفته اند و از اوصاف و خصوصیات آن حضرت سخن گفته اند.

ابوبکر محمد بن علی معروف به محیی الدین عربی (۵۶۰– ۶۳۸ ه)

ابوبکر محمد بن علی معروف به محیی الدین عربی (۵۶۰– ۶۳۸ ه)

مولف «الفتوحات المکیه» درباره ی «مهدی موعود» علیه السلام می نویسد:

«... ان لله خلیفه یخرج و قد امتلات الارض جورا و ظلما فیملوها قسطا و عدلا لو لم یبق من الدنیا الا یوم واحد طول الله ذلک الیوم حتی یلی هذا الخیفه من عتره [صفحه ۴۸۰] رسول الله من ولد فاطمه، یواطی اسمه اسم رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم...»

«خداوند را خلیفه ای است که روزی ظاهر می شود و ظهورش زمانی اتفاق می افتد که دنیا پر از جور و ستم باشد و او دنیا را پر از عدل وقسط می فرماید و اگر از عمر دنیا یک روز بیشتر نماند، خداوند آن روز را طولانی می گرداند تا این خلیفه که از عترت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم واز اولاد فاطمه زهرا علیهاالسلام است و نامش با نام رسول خدا یکی باشد، حکومت روی زمین را به دست گیرد».

«محیی الدین» به دنبال این عبارت پس از ذکر شمائل و فضائل مهدی و وصف یارانش و شرح شروع و پایان کارش چنین می افزاید: الا ان ختم الاولیاء شهید

و عین امام العالمین فقید هو السید المهدی من آل احمد

هو الصارم الهندی حین یبید هو الشمس یجلو کل غم و ظلمه

هم الوابل الوسمی حین یجود [۱] .

پاورقی

[۱] الفتوحات المکیه، ج ۳، ص ۳۲۷ – ۳۲۸.

سبط ابن جوزی (م ۶۵۴ ه)

سبط ابن جوزی (م ۶۵۴ ه)

صاحب کتاب «تذکره الخواص» در زمینه ی امام مهدی علیه السلام می نویسد:

«فصل فی ذکر

الحجه المهدی. هو محمد بن الحسن بن علی بن موسی الرضا... کنیته ابو عبدالله و ابو القاسم و هو الخلف الحجه صاحب الزمان، القائم المنتظر و التالی و هو آخر الائمه انبانا عبدالعزیز بن محمود بن البزاز عن ابن عمر قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یخرج فی آخر الزمان رجل من ولدی اسمه کاسمی و کنیته ککنیتی یملا الارض عدلا کما ملئت جورا. فذلک هو المهدی، و هذا حدیث مشهور و قداخرج ابوداود و الزهری عن علی بمعناه و فیه لو لم یبق من الدهر الا یوم واحد لبعث الله من اهل بیتی [صفحه ۴۸۱] من یملا الارض عدلا و ذکره فی روایات کثیره» [۱] .

«فصلی در ذکر حجت مهدی: او محمد فرزند حسن بن علی بن موسی الرضا... است کنیه اش ابوعبدالله و ابوالقاسم و القابش: خلف، حجت، صاحب الزمان، قائم، منتظر و تالی است و او آخر ائمه ی دوازده گانه است. عبدالعزیز محمود بن بزاز از ابن عمر روایت کرد که می گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: در آخر الزمان مردی از فرزندان من قیام می کند که نام و کنیه اش مانند نام و کنیه ی من است زمین را از عدالت پر می کند چنانکه پر از ظلم و ستم شود. و او همان مهدی است. و این حدیث مشهوری است که آن را ابوداود و زهری به همین معنی از علی علیه السلام نقل کرده اند و در روایت آنان این جمله هم وجود دارد که اگر از عمر دنیا جز یک روز بیشتر نمانده

باشـد، خداونـد مردی از اهل بیت مرا برانگیزد تا زمین را از عدالت پر کند. و این مضـمون در روایات زیادی ذکر شده است».
پاورقی

[۱] تذکره الخواص، ص ۳۶۳ -۴.

علی بن محمد المالکی ابن الصباغ (متوفی ۸۵۵ ه)

علی بن محمد المالکی ابن الصباغ (متوفی ۸۵۵ ه)

صاحب کتاب «الفصول المهمه فی معرفه احوال الائمه» می گوید:

«الفصل الثانی عشر فی ذکر ابی القاسم محمد الحجه الخلف الصالح ابن ابی محمد الحسن الخالص و هو الامام الثانی عشر...».

کان الامام بعد ابی محمد الحسن ابنه محمدا و لمخ یخلف ابوه ولدا غیره و خلفه ابوه غایبا مستترا بالمدیه و کان عمره عند وفاه ابیه خمس سنین اتاه الله تعالی فیها الحکمه کما اتاها یحیی صبیا و جعله اماما فی حال الطفولیه کما جعل عیسی بن مریم فی المهد نبیا و قد سبق النص علیه فی مله الاسلام من النبی محمد علیه الصلاه و السلام و کذلک من جده علی بن ابی طالب و من بقیه آبائه اهل الشرف و المراتب و هو صاحب السیف القائم المنتظر کما...»

«فصل دوازدهم در بیان حالات ابوالقاسم محمـد حجت و خلف صالـح فرزند ابو محمد [صـفحه ۴۸۲] حسن عسکری که امام دوازدهم است، می باشـد. امام پس از ابو محمـد حسن بن علی فرزند آن جناب بود که همنام روسـلخدا صـلی الله علیه و آله و سلم است و پـدرش جز او فرزندی نه آشـکار و نه در نهان از خود به جای نگذاشت و امام عسـگری در حالی که آن حضـرت درپرده غیبت بود، پس از خویش در مـدینه جانشـین خود سـاخت. روزی که پـدرش فوت کرد، پنـج سال بیشتر نـداشت و در همان

پنج سالگی خداوند او را حکمت عنایت فرمود. چنان که به یحیی در سن کودکی عنایت فرمود و هم چنان که عیسی بن مریم را در گهواره منصب نبوت داد او را نیز در طفولیت مقام امامت داد و پیش از آن نص بر امامت آن حضرت از زبان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در میان مسلمین معروف و ثابت شده بود. و سپس امیرالمومنین بدان خبر داده و تصریح به امامت او کرد و همچنین ائمه اطهرا علیهماالسلام یکی پس از دیگری تا برسد به پدر ارجمندش همگی بر امامت و ظهورش به طور صریح خبر دادند. او صاحب شمشیر و قیام کننده به حق و همه ی چشم به راه برپائی دولت او هستند چنان که در خبر صحیح وارد شده است».

«و له قبل قیامه غیبتان احدهما اطول من الاخری فاما الاولی فهی القصری فمنذ ولادته الی انقطاع السفاره بینه و بین شیعته و اما الثانیه فهی التی بعد الاولی فی آخرها یقوم بالسیف قال الله تعالی:(و لقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون) و قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لم تنقض الایام و اللیالی حتی یبعث الله رجلا من اهل بیتی یواطی اسمه اسمی یملا الارض عدلا و قسطا کما ملئت ظلما و جورا.

«آن حضرت پیش از قیام خود دوبار غیبت اختیار می کند یکی طولانی تر از دیگری است. غیبت نخستین او به غیبت صغری مشهور است که مدت آن کوتاه و از ولادت او آغاز و تا پایان سفارت در میان او و شیعیانش

خاتمه می پذیرد و اما غیبت کبری و طولانی پس از نخستین غیبت او است که در پایان آن حضرت به شمشیر قیام خواهد فرمود. چنان که خدای تعالی می فرماید:(پس از ذکر، در زبور نوشتیم که زمین را بندگان شایسته ی من به ارث برند) (سوره ی انبیاء، آیه ۱۰۵).

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: روزها و شبها نگذرد (و دنیا به پایان نرسد) تا این که خداوند مردی از خاندان مرا برانگیزد که همنام من است او زمین را پر از عدل و داد کند چنان که از ظلم [صفحه ۴۸۳] و ستم پر شده باشد».

«اما کنیته فابوالقاسم و اما لقبه فالحجه و المهدی و الخلف الصالح و القائم المنتظر و صاحب الزمان و اشهرها المهدی. صفته علیه السلام شاب مرفوع القامه حسن الوجه و الشعر یسیل شعره علی منکبیه اقنی الانف اجلی الجبهه بوابه محمد بن عثمان...

و هذا طرف یسیر بما جاء من النصوص الداله علی الامام الثانی عشر عن الائمه الثقات و الروایات فی ذلک کثیره اضربنا عن ذکرها و قد دونها اصحاب الحدیث فی کتبهم و اعتنوا بجمعها و لم یترکوا شیئا...». [۱] .

«کنیه ی وی ابوالقاسم و لقبش، حجت، مهدی، خلف صالح، قائم منتظر، و صاحب الزمان و مشهورترین آنها «مهدی» است. آن حضرت جوان بلندقامت، زیباروی و زیباموئی است که مویش بر شانه هایش ریخته و رویش روشن و وسط بینی اش کمی برآمدگی دارد و دربانش محمد بن عثمان بود».

این قسمتی از نصوصی است که دلالت بر امامت امام دوازدهم دارد که از ائمه ی حدیث رسیده

است. و روایات در این باره زیاد است که از ذکر آنها صرفنظر کردیم و همه ی آنها را اصحاب حدیث در کتابهای خود جمع آوری کرده اند. پاورقی

[۱] الفصول المهمه،ص ۳۰۴ – ۲۹۱.

شیخ محمد بن ابراهیم الجوینی الخراسانی الحموینی (م ۶۴۴– ۷۳۰ ه

شیخ محمد بن ابراهیم الجوینی الخراسانی الحموینی (م ۶۴۴– ۷۳۰ ه

محدث و فقیه شافعی صاحب کتاب فرائد السمطین فی فضائل المرتضی و البتول و السبطین و الائمه من ذریتهم» که سمط اول آن مخصوص به اخبار فضائل امیرالمومنین علیه السلام بوده و سمط دومش در مناقب سایر ائمه ی اطهار [صفحه ۴۸۴] و خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام می باشد. درباره ی حضرت مهدی علیه السلام چنین نوشته است:

«بسنده عن الشیخ ابی اسحاق ابراهیم بن یعقوب الکلابادی البخاری بسنده عن جابر بن عبدالله الانصاری رضی الله عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: من انکر خروج المهدی فقد کفر بما انزل علی محمد و من انکر نزول عیسی فقد کفر من انکر خروج الدجال فقد کفر». [۱] .

«وفی هذا الکتاب عن سعید بن جبیر عن ابن عباس قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: ان خلفائی و اوصیائی و حجج الله علی الخلق بعدی الاثنا عشر اولهم علی و آخرهم و لدی المهدی فینزل روح الله عیسی بن مریم فیصلی خلف المهدی و تشرق الارض بنور ربها و یبلغ سلطانه المشرق و المغرب». [۲] .

«جوینی مولف کتاب «فرائد السمطین» به سند خود از شیخ ابواسحاق ابراهیم کلابادی بخاری او هم به سند خود از جابر بن عبدالله انصاری رضی الله عنه روایت کرده که گفت:

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: هر کس قیام مهدی را انکار کند به دین محمد کافر شده است و نیز هر کس نزول عیسی را - در آخر الزمان به یاری حضرت مهدی - و خروج دجال را انکار کند، کافر است.

و در همان کتاب «فرائد السمطین» از سعید بن جبیر از ابن عباس روایت شده است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: خلفا و اوصیای من و حجتهای خدا بر مردم بعد از من دوازده نفر هستند که اول آنها علی صلی الله علیه و آله و سلم و آخرشان فرزندم«مهدی» است.(به هنگام ظهور او)روح خدا عیسی پسر مریم از آسمان نازل می شود و پشت سر مهدی نماز می گزارد و زمین به نور پروردگارش روشن می گردد و سیره و فرمانروائیش مشرق و مغرب را فرامی گیرد». [صفحه ۴۸۵]

پاورقی

[۱] فرائد السمطین، ص ۹۲، حدیث ۵۸۵.

[۲] فرائد السمطین،ص ۹۲.

اسماعیل بن عمر بن کثیر شافعی معروف به ابن کثیر (۷۰۱- ۷۷۴ ه)

اسماعیل بن عمر بن کثیر شافعی معروف به ابن کثیر (۷۰۱- ۷۷۴ ه)

محدث، مورخ، مفسر و فقیه مولف کتاب «البدایه و النهایه» در کتاب خود می گوید:

«بخشی جداگانه به بیان مساله مهدی اختصاص دادم ولله الحمد والمنه»

«فصل فی ذکر المهدی الذی یکون فی آخر الزمان.و هو احد الخلفاء الراشدین و الائمه المهدیین... فقد نطقت به الاحادیث المرویه عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم انه یکون فی آخر الدهر و اظن ظهوره یکون قبل نزول عیسی بن مریم کما دلت علی ذلک الاحادیث».

«در بیان مهدی که در آخر الزمان ظهور خواهد

کرد. مهدی یکی از خلفای راشدین و امامانی است که خداوند آنها را به سوی حق هدایت فرموده است. و این منطوق احادیثی است از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده که او در آخر الزمان ظهور خواهد کرد و من گمان می کنم ظهور آن حضرت قبل از نزول عیسی خواهد بود چنان که روایات بر این مطلب دلالت دارد».

«قال الامام احمد بن حنبل:... قال حجاج: سمعت علیا یقول: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لو لم یبق من الدنیا الا یوم لبعث الله رجلا منا یملاها عدلا کما ملئت جورا». [۱] .

«امام احمد بن حنبل به سند خود از حجاج نقل کرده که گفت: از علی علیه السلام شنیدم می گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر از عمر دنیا جز یک روز نماند،در همان روز خداوند مردی را از ما بر می انگیزد که زمین را پر از عدل و داد کند چنان که از ظلم پر شده باشد». پاورقی

[۱] کتاب النهایه، ج ۱، ص ۱۰۶ - ۷.

ابن الوردی (۶۹۱- ۷۴۹ ه)

ابن الوردی (۶۹۱- ۷۴۹ ه)

«عمر بن مظفر بن عمر بن محمد بن ابی الفوارس بکری حلبی معری، مکنی به ابو حفص معروف به ابن الوردی» از اکابر ادباء و شعرا و فقهای شافعی [صفحه ۴۸۶] ومولف کتاب «خریده العجائب و فریده الغرائب» می باشد. درباره ی حضرت مهدی علیه السلام می نویسد:

«و من حلیه المهدی انه اسمر اللون، کث اللحیه، اکحل العینین، براق الثنایا، فی خده خال، یرفع الجور عن الارض و یفیض المعدله

عن الخلق، و یستوی بین الضعیف و القوی فی الحق و یبلغ الاسلام مشارق الارض و مغاربها و یفتح القسطنطنیه و لایبقی احد فی الارض الادخل فی الاسلام او ادی الجزیه و عند ذلک یتم وعد الله (لیظهره علی الدین کله...). [1] .

«از شکل و شمایل مهدی آن است که رنگش گندمگون، موی محاسنش انبوه، دو چشمش سیاه، دندانهای جلو دهانش بسیار درخشان، و در رخسارش خالی وجوددارد. او ریشه ظلم و جور را از روی زمین برمی کند و عدل و داد را در سرتاسر آن می گستراند و در اجرای حق میان ضعیف و قوی فرق نمی گذارد و اسلام مشارق و مغارب زمین را فرامی گیرد و قسطنطنیه را فتح می کند در روی زمین کسی نمی ماند که یا داخل اسلام می شود یا این که جزیه می پردازد، اینجاست که وعده ی الهی در آیه ی شریفه (لیظهره علی الدین کله...) تحقق پیدا می کند». پاورقی

[1] خریده العجائب، ص ۱۹۹، ط مصر، سال ۱۰۳۹.

جلال الدین سیوطی شافعی (۷۴۹– ۹۱۱ ه)

جلال الدین سیوطی شافعی (۷۴۹– ۹۱۱ ه)

امام حافظ، مورخ، ادیب، جامع انواع علوم، صاحب کتاب «الحاوی للفتاوی» در همین کتاب بخشی را به احادیث مهدی علیه السلام اختصاص داده و آن را «العرف الوردی فی اخبار المهدی» نامیده و در آغاز آن می گوید:

«الحمد لله و سلام علی عباده الذی اصطفی، هذا جزء جمعت فیه الاحادیث و الاثار الوارده فی المهدی، لخصت فیه الاربعین التی جمعها الحافظ ابونعیم و زدت علیه مافاته». [صفحه ۴۸۷] «سپاس خدای را و درود بر بندگان برگزیده اش، این بخشی است که در آن احادیث و

آثار وارده درباره ی مهدی را جمع آوری کردم و در آن چهل حدیثی را که حافظ ابونعیم گردآوری کرده است. تلخیص نمودم و آنچه راکه از قلم وی افتاده بود، بدان اضافه کردم».

احادیثی را که «سیوطی» در پیرامون حضرت مهدی علیه السلام آورده، بیش از ۲۰۰ حدیث است و در بین آنها حدیث صحیح، حسن، ضعیف، و مجهول وجود دارد وی هنگام ذکر حدیث اسامی کسانی را که آن را نقل کرده اند، نیز ذکر می کند.

مثلا- می گوید:«اخرج ابوداود و الطبرانی عن ابن مسعود عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم قال:«لو لم یبق من الدنیاالا یوم لطول الله ذلک الیوم حتی یبعث فیه رجل من اهل بیتی، یواطی اسمه اسمی و اسم ابیه اسم ابی یملا الارض قسطا و عدلا کما ملئت ظلما و جورا». [۱] .

«ابو داود و طبرانی از ابن مسعود نقل کرده اند که پیامبر فرمود: اگر از عمر دنیا جز یک روز بیشتر نمانده باشد، خداوند آن روز را چندان طولانی گرداند که در آن مردی از اهل بیت مرا برانگیزد که اسم او با اسم من و نام پدرش با نام پدر من یکی است، او زمین را پر از عدل و داد می کند چنان که پر از ظلم و جور شده باشد». پاورقی

[۱] الحاوی للفتاوی، تحقیق: محمد محیی الدین عبدالحمید، ج ۲، ص ۱۷۰ - ۱۳۰.

الشیخ الامام علی بن حسام الدین الشهیر بالمتقی الهندی (۸۸۵- ۹

الشیخ الامام علی بن حسام الدین الشهیر بالمتقی الهندی (۸۸۵- ۹

فقیه، محدث، واعظ مولف کتاب «کنز العمال» است که عنایت خاصی به امر مهدی علیه السلام داشت و آثار متعددی حول اخبار

مهدی جمع آوری کرده است از [صفحه ۴۸۸] جمله:

۱- البرهان فی علامات مهدی آخر الزمان.

۲- تلخیص البیان، ایضا فی علامات مهدی آخر الزمان.

۳- فصل خاصی در «کنز العمال» زیر عنوان «خروج المهدی» منعقد ساخته است. [۱] .

او از رسول خدا روایت می کند که المهدی رجل من ولدی وجهه کالکوب الدری. [۲] .

«مهدی از فرزندان من است که چهره اش چون ستاره ی تابان است». پاورقی

[۱] کنز العمال، از ص ۲۰۴ تا ۲۱۹.

[۲] کنز العمال، ج ۱۴، ص ۲۰۹ - ح ۳۸۶۷۴.

فضل الله روزبهان خنجی اصفهانی (م ۹۲۷ ه)

فضل الله روزبهان خنجی اصفهانی (م ۹۲۷ ه)

در شرح صلوات بر امام دوازدهم مهدی موعود می نویسد:

«اللهم صل و سلم علی الامام الثانی عشر».

«بارخدایا درود و صلوات فرست بر امام دوازدهم».

بـدان که جمیع امت متفقند در این که در آخر الزمان شخصـی از اولاد حضـرت پیغمبر ظهور خواهد کرد و عالم را از عدل پر خواهـد سـاخت همچنـان که از جور پر شـده باشـد. این اتفـاق به واسـطه ی احادیث صـحیحه است که در این باب وارد شـده چنانچه«ام سـلمه» - رضـی الله عنها - روایت کنـد از حضـرت پیغمبر صـلی الله علیه و آله و سـلم شـنیدم کمه فرمود: مهـدی از عترت من است از اولاد «فاطمه» علیهاالسـلام و پیغمبر صـلی الله علیه و آله و سـلم شنیدم که فرمود: مهدی از عترت من است از اولاد«فاطمه» علیهاالسـلام و «ابوسـعید خدری» روایت کند که رسول خدا صـلی الله علیه و آله و سلم فرمود: مهدی از من است گشاده پیشانی، بلند بینی، پر گرداندن زمین را از عدل، همچنان که

پر گردانیده [صفحه ۴۸۹] شده از ظلم و جور...

«ابن روزبهان» پس از نقل چندین روایت تحت عنوان «عقیده ی مولف درباره ی مهدی» می نویسد:

«و مختار ما آن است که وجود مهدی در آخر زمان بنابر احادیث صحیحه که یاد کردیم واجب است که حکم کنند که از اولاد فاطمه علیهاالسلام است و نام او محمد است اکنون این صفات تمامی در محمد بن الحسن جمع است طائفه ای عظیم از مومنان برآن رفته اند که او محمد بن الحسن است، آثار و حکایات بسیار روایت می کنند تا به غایتی که به حد استفاضه و تواتر رسیده است و حکم کردن بدانکه مهدی موعود علیه السلام محمد بن الحسن است، با هیچ قاعده ای از قواعد اسلام منافات ندارد و در هیچ حکم از احکام شریعت قدحی و خلائی پیدا نمی کند، بلکه اولی و انسب آن است که او باشد، زیرا که عدد دوازده امام که در حدیث بدان اشارت واقع شده به وجود محمد بن الحسن تمام می شود و آن مهدی موعود علیه السلام که در حدیث بدان واقع شده که در آخر الزمان ظهور خواهد کرد عالم را پر از عدل خواهد ساخت اگر محمد بن الحسن باشد، نسب او از همه شریفتر باشد و نظم دوازده امام به وجود مهدی موعود مکمل شده باشد و اثر امامت خلافت هم در این مسلک کمال یافته باشد و عالم از عدل او تازه گردد و فائده ی آن حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دوازده امام را همچون دوازده نقیب بنی اسرائیل خواهد بر آن

تقدیر ظاهر شود.

پس به حسب احتیاط در آن امر موافقت با امامیه می کنیم و می گوئیم مهـدی موعود محمـد بن الحسن است و او قائم و منتظر است و چون وعده ی او برسد، ظهور خواهد کرد و عالم را از عدل و احسان مالامال خواهد ساخت و جور و طغیان رااز جهان دور خواهد گردانید و حالا آثار لطف او به خاصان می رسد اگر این حکم که ما کردیم با واقع مطابق باشد و مهدی موعود او خواهد [صفحه ۴۹۰] بود و حالا در قید حیات است پس راه صواب یافته ایم و از فرستادن درود و صلوات بر آن ذات مقدس ثواب می خواهیم و از آثار لطف او انشاء الله بهره مند می شویم...

به هر تقـدیر احتیـاط آن است که اختیـار کنیم و اعتقاد نمائیم که مهـدی موعود در آخر زمان حضـرت امام معصوم ابوالقاسـم محمـد المهـدی ابن الامام ابی محمـد الحسن العسـکری است صـلوات الله علیه. القائم المنتظر، العالم المقتدر(او قائم به وظائف امامت در مدت پوشیده شدن از چشم مردمان).

یعنی آن حضرت در این مدت که غائب است، از حال مردمان غافل نیست، بلکه قائم است بدانچه امام را بدان قائم باید بود. و این اشاره است به الطاف آن حضرت نسبت به بندگان در مدت غیبت و آن که آن حضرت از دنیا غافل نیست و غائب بودنش نه از آن قبیل است که در سـرداب پوشیده باشد و آنجا نشسته، بلکه در اطراف عالم در سیر و حرکت است و در هر زمان از او لطفی نسبت به دوستان ظاهر می گردد.

و آن حضـرت منتظر زمـان ظهور است تا چون رخصت دهنـد او را جهت قیام بر مردمان ظاهر گردد و آثار امامت و خلافت او به مردمـان رسـد و زمین را از عـدل و احسـان پر گردانـد همچنان که از جور پر گردانیـده شـده است. او دانای صاحب قـدرت است. این اشاره است به انصاف ذات آن حضـرت به علم و قدرت که اصل جمیع کمالات است زیرا که حضـرت مظهر موعود است و باید که او را جاهلیت کامله باشد و منشا جمیع کمالات این دو صـفت است، خصوصا در وجود امام کامل خاتم وارث الصفوه المصطفویه.

او وارث صفوت و برگزیدگی مصطفویست یعنی این صفوت و برگزیدگی را از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به ارث برده است.

سپس «ابن روبهان» زیر عنوان «معنای ختم ولایت مهدی علیه السلام» [صفحه ۴۹۱] می نویسد:

«بـدان که حضـرت مهـدی علیه السـلام نسـبت با ائمه و اولیاء نسـبت خاتم الانبیاء را دارد نسـبت با انبیاء در آن که جامع جمیع صفات کمال سابقیان باشـد و وارث کمالات خاصه ی هر یک به قدر اسـتعداد، همچنان که حضـرت خاتم الانبیاء جامع جمیع سفـات کمال پیغمبران متقـدم بود و حقیقت معنی ختم آن است که نقطه ی منتهای دایره ی نبوت و امامت منطبق شود بر نقطه ی مبدا دایره و هر آینه که نقطه ی منتها چون منطبق شود بر نقطه ی ابتدا دایره ی تمام گردد».

باید دانست که نقطه ی ختمیه در دائره ی نبوت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم و او جامع جمیع صفات نقاط دائره

است که وجودات انبیاء و مرسلین است و به وجود مبارک آن حضرت صفات جمیع انبیاء اثر دارد و ظاهر شد و دایره ی نبوت به وجود آن حضرت تمام گشت و آن حضرت را«محمد» نام بود و معنی«محمد» مبالغه در ستوده شدن است زیرا که چون آن حضرت جامع جمیع صفات کمال انبیاء باشد که ایشان جامع جمیع صفات کمال مخلوقاتند پس جامعیت صفات کمال، مقتضی آن است که نشاء حمد که آن اظهار صفات کمال است در مظهر او بروجه مبالغه واقع باشد و لهذا اسم مبارک آن حضرت هم محمد است.

و چون وجود حضرت مهدی علیه السلام نقطه ی ختمیه ی دائره ی امامت و ولایت است، هر آینه او جامع جمیع صفات کمالات ائمه ی عظام خواهد بود و رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بدین معنی اشاره فرموده که اسم او مطابق اسم من باشد و کسی از این سخن توهم نکند که لازم می آید که«مهدی» از سایر ائمه افضل باشد زیرا که جامعیت اوصاف کمال لازم نیست که موجب افضلیت باشد بنابر آنکه می تواند بود که هر یکی از اوصاف در افراد ائمه کمال و اشتدادی داشته باشد که در مظهر جامع آن، اشتداد نداشته باشد. یکی او را وصف جامعیت باشد و ایشان در هر وصف در غایت کمال باشند تحقیق این سخن، آن است که نقطه ی ختمیه [صفحه ۴۹۲] دائره ی کار او همین است که دائره را کامل می گرداند، چون دائره ی کامل شد همه نقاط مساویند و بر هر یک صادق است که مبدا دائره و

منتهای آن می توانند بود، همچنین وجود حضرت مهدی علیه السلام خاتم دائره ی امامت است و بعد از آن که او ختم کرد، تمام اجزای دائره متساوی شدند و میان ایشان تفاوت نیست و هر یک مبتدی دائره و منتهای اویند و فضیلت کمال همه یکی است.

و از اینجاست که حضرت پیغمبر فرمود که میان پیغمبران تفاضل مکنید و مگویید که کدام افضل از کدامند و حال ائمه اثنا عشر همچنین است و لذا هرگز میان ائمه کسی تفاضل نکرده و حکم ننموده که کدام افضلند، بلی هر کدام که به مبدا قربند ایشان را فضل و شرف مقدم هست واز این تمثیل و توضیح ظاهر شد که حق آن است که حضرت مهدی علیه السلام متولد شده و امروز موجود است زیرا مقتضای اکمال دین حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم که بر حسب مقتضای(الیوم اکملت لکم دینکم...)حکم به وقوع آن شده آن است که همچنان که دائره ی نبوت به وجود آن حضرت کمال یافت، دائره ی امامت که قرینه ی نبوت است، هم کمال بیابد تا اکمال دین محقق شده باشد و اگر کمال دین تا آخر زمان موقوف باشد، در سنن متطاوله، عالم از امام به حق خالی باشد و نقاط دائره ی امامت در عصری به ظهور نیاید زیرا که از انقضای زمان امام حسن عسکری علیه السلام هیچ امامی دیگر ظاهر نشده به خلافت دائره ی نبوت که از زمان آدم تا زمان خاتم در هر عصری انبیا می بوده اند پس لابد است که دائره ی امامت به وجود امام خاتم تمام شده

باشد تا اکمال دین محقق شود و حکمت الهی مقتضی آن است که او پوشیده باشد در هر عصری تا عصر آخر زیرا که اگر او در تمامی عصر ظاهر باشد، اصلا خلل در هیچ کار نباشد و ظلم و جور سلاطین ظاهر نگردد و امت مبتلای بلیات نشوند.

«والقوه المرتضویه و المکارم الحسنیه و العزائم الحسینیه و العباده العلویه، و العلوم الباقریه، و الامامه الصادقیه و الاخلاق الکاظمیه و المعارف الرضویه و [صفحه ۴۹۳] الکرامات التقویه و المقامات النقویه و العساکر العسکریه، الذی فاق الانام کرامه و فضلا، الامام المودود و المظهر الموعود، ابی القاسم محمد المهدی العبد الصالح و الحجه القائم المنتظر لزمان الظهور».

«آن حضرت وارث قوت مرتضوی، مکارم حسنی،عزیمتهای حسینی، عبادت امام زین العابدین و علوم امام باقر و امامت امام صادق و اخلاق امام کاظم و معارف امام رضا و کرامتهای امام محمد تقی و مقامات امام نقی و وارث لشگرهای امام حسن عسگری علیهم السلام است و او کسی است که بر مردم از روی کرامت و بزرگی و فضائل فائق و غالب شده است امامی که دلها او را دوست می دارد و او مظهر موعود است که حضرت رسول وعده فرموده که آن حضرت ظاهر خواهد شد و عالم را به انوار عدالت منور خواهد ساخت.کنیت او همچو پیغمبر«ابوالقاسم» و لقبش حضرت «مهدی» است زیرا که راه یافته به اسرار حقائق الهی و«عبدصالح» نیز از القاب آن حضرت می باشد، از جمله القابش حجت قائم و منتظر زمان ظهور است».

«ابن روزبهان» پس از بیان حکایت شفا یافته «اسماعیلی هرقلی» به وسیله ی امام زمان علیه

السلام، می نویسد:

و این فقیر را از شوق آن جمال هنگام کتابت این حکایت این غزل روی نمود: در رهی دیدم مهی، حیران آن ما هم هنوز

عمر رفت و من مقیم آن سر راهم هنوز چو نسیم صبحگاهی بر من بی دل گذشت

من نسیم وصل آن مه را هوا خواهم هنوز می فزاید مهر او هر روز در خاطر مرا

گرچه من کاهیده ام از درد می کاهم هنوز گرچه آه آتشینم خرمن جان سوخته

می رود تا اوج گردون آتش آهم هنوز

[صفحه ۴۹۴]

شوق آن دیدار، غافل کرده از عالم مرا

تو مپنداری که من از خویش آگاهم هنوز انتظار شاه مهدی می کشد عمری امین

رفت عمر و در امید طلعت شاهم هنوز الها، پروردگارا! حیا، قیوما به حرمت جاه و جلال و عزت و کمال این دوازده امام معصوم پاک که ما را طلعت مبارک امام محمد مهدی موعود نصیب فرما و از فیض و برکات آن حضرت ما را محروم مگردان.

اللهم صل علی سیدنا محمد و آل سیدنا محمد، سیما الامام الموعد محمد المهدی المنتظر و سلم تسلیما و سلم و بارک علیهم و انزل تحیاتک و بلغ صلواتنا و سلامنا الیهم. [۱] . پاورقی

[۱] وسیله الخادم الی المخدوم، ص ۲۹۵ - ۲۷۳.

حافظ حسین کربلائی تبریزی (۹۹۴ ه)

حافظ حسین کربلائی تبریزی (۹۹۴ ه)

«ذکر الامام الهمام، صاحب الصمصام، شمس الظلام و بدر التمام و ربیع الایام و نظره الانام و قلاق الهام، السیف المضی، محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی المهدی الهادی صلوات الله علیهم اجمعین».

«وی امام دوازدهم از ائمه ی اثنی

عشر است. کنیت وی ابوالقاسم است و لقبش حجه الله و قائم و مهدی و منتظر و خلف صالح و صاحب الزمان و صاحب الامر...»

و فی تاریخ الیافعی:

«محمد بن الحسن العسکری ابوالقاسم الذی یلقبه الامامیه بالحجه و القائم و المهدی و المنتظر و صاحب الزمان و هو عندهم خاتم الاثنی عشر اماما...». [صفحه ۴۹۵] و در کتاب «شواهد النبوه» مولانا «عبدالرحمن جامی» آورده که: حکیمه دختر امام محمد جواد، عمه ی ابو محمد زکی علیهماالسلام گفته است که: روزی نزد ابومحمد آمدم فرمود که: ای عمه امشب در خانه ی ما باش که خدای تعالی ما را خلفی خواهد داد. من گفتم: این فرزند از که خواهد بود؟ که در «نرجس» هیچ اثری از حمل نمی بینم. فرمود که: آری مثل نرجس همچو مثل ام موسی است که حمل وی جز وقت ولادت ظاهر نخواهد شد. آن شب آنجا بودم چون شب به نیمه رسید، برخاستم تهجد گزارم و نرجس نیز تهجد گزارد. بعد از آن باخود گفتم که: وقت فجر نزدیک است و آنچه ابو محمد گفته بود، ظاهر نشد، ابو محمد علیه السلام از مقام خود آواز داد که: ای عمه تعجیل مکن. به آن خانه که نرجس آنجا بود بازگشتم. مرا در راه پیش آمد لرزه بر وی افتاده بود. وی را به سینه ی خود بازگرفتم و(قل هو الله و انا انزلنا و آیه الکرسی) بر وی خواندم، از شکم او نیز آواز آمد که هر چه من خواندم فرزند وی نیز بخواند، بعد از آن دیدم که خانه روشن شد، نظر کردم فرزند وی به زمین آمده

بود و در سجده افتاده. وی را برگرفتم. ابو محمد علیه السلام از حجره ی خود گفت که: ای عمه فرزند مرا پیش من آر. پیش وی بردم وی را بر کنار خود نشاند و زبان در دهان وی کرد و فرمود که: سخن گوی ای فرزند من به اذن الله تعالی. گفت:

(بسم الله الرحمن الرحیم و نرید ان نمن علی اللذین استضعفوا فی الارض و نجعلهم ائمه و نجعلهم الوارثین).

بعد از آن دیدم که مرغان سبز ما را فرو گرفتند، ابو محمد علیه السلام یکی از آن مرغان را بخواند و گفت: «خذه فاحفظه حتی یاذن الله فیه فان الله بالغ امره» از او پرسیدم که: اینها مرغند یا چیز دیگر؟ فرمود که: آن یکی جبرئیل بود و دیگران ملائکه رحمتند. بعد از آن فرمود: یا عمه وی را به مادر وی بازگردان کی تقر عینها و لا تحزن و لتعلم ان وعدد الله حق ولکن اکثرهم لا یعلمون) وی را پیش [صفحه ۴۹۶] مادرش بردم.

و چون متولد شد ناف زده بود و ختنه کرده و بر ذراع ایمن وی مکتوب بود که:

(جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل کان زهوقا).

و همچنین روایت کرده اند که: چون متولد شد به دو زانو درآمد و انگشت سبابه به جانب آسمان برداشت پس عطسه زد وگفت: «الحمد لله رب العالمین» و همچنین روایت کرده اند که: یکی گفته است: بر ابو محمد زکی علیه السلام، درآمدم و گفتم: یابن رسول الله خلیفه و امام بعد از تو که خواهد بود؟ به خانه درآمد پس بیرون آمد کودکی بر دوش گرفته

که گویا ماه شب چهارده بود در سن سه سالگی. پس فرمود که: ای فلان اگر نه تو پیش خدای تعالی گرامی بودی این فرزند خود به تو ننمودمی نام این نام رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم است و کنیت وی کنیت آن حضرت «هو الذی یملا الارض قسطا کما ملئت جورا و ظلما..».

بدانکه در وجود مهدی موعود علیه السلام هیچ کس از اهل اسلام را خلافی نیست خلاف در این است که کیست؟ شیعه ی امامیه بر آنند که محمد بن الحسن است و از برای او دو غیبت اثبات می کنند یکی غیبت صغری و آن از زمان ولادت تا زمان انقطاع سفارت است و دیگری غیبت طولی(کبری) و آن از زمان انقطاع سفارت است تا آن زمان که خدای تعالی ظهور وی را مقدر ساخته است.

«و لا استحاله فی طول عمره کنوح و لقمان و الخضر علیهم السلام و ذهب اهل السنه الی انه امام عادل من ولد فاطمه یخلقه الله متی شاء و یبعثه نصره لدینه».

اکثر اکابر رموز در تاریخ مهدی گفته اند و گوهر معنی به الماس سخن [صفحه ۴۹۷] سفته اند به تخصیص «شیخ سعدالدین محمد حموی قدس سره» و از اشعار او است: اذا بلغ الزمان عقیب صوم

ببسم الله فالمهدی قاما رباعی: هر روز ز جوی چشم من خون گذرد

آه دل من گرم ز گردون گذرد من بر سر راه آن پری منتظرم

آشفته و سرگشته که او چون گذرد امید به کرم وهاب نعم آن که باصره ی ما از کحل الجواهر خاک آستان آن حضرت روشنی یابد،

و آفتاب عالمتاب حقیقت جامعه ی او بر در و بام تشخص ما تابد. «و ما ذلک علی الله بعزیز و الله علی کل شـی ء قدیر» در آن سردابه که در سر من رای است و حضرت امام محمد بن الحسن آنجا غائب شده، آن حضرت را زیارت کنند. [۱] . پاورقی

[۱] روضات الجنان، روضه ی هشتم، ج ۲، ص ۳۹۳ - ۳۸۹.

محمد بن عبدالرسول الحسنی الشافعی البرزنجی (۱۰۴۰- ۱۱۰۳ ه)

محمد بن عبدالرسول الحسنی الشافعی البرزنجی (۱۰۴۰- ۱۱۰۳ ه)

مفسر، محدث، اصولی، ادیب و لغوی مولف کتاب «الاشاعه لاشراط الساعه» در همین کتاب می نویسد:

«البـاب الثـالث فی الاشـراط العظـام و الامارات القریبه التی تعقبها الساعه و هی ایضا کثیره... فمنها المهـدی و هو اولها و اعم ان الاحـادیث الوارده فیه علی اختلاـف روایاتهـا لا تکاد تنحصـر فقـد قال محمـد بن الحسن الاسـنوی فی کتاب مناقب الشافعی قد تواترت الاخبار عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بذکر المهدی و انه من اهل بیته...».

«باب سوم در نشانه های بزرگ روز قیامت که بسیار است از جمله ی آن ظهور مهدی و او نخستین آن نشانه ها است. بدان که احـادیث وارده پیرامون او، بـا روایتهـای گونـاگون قابـل شـمارش نیست. و محمـد بن حس اسـنوی در کتاب «مناقب الشافعی» گفته: اخبار از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به ذکر [صفحه ۴۹۸] مهدی و این که او از اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سـلم است در حد تواتر است تا این که پس از تحقیق و بررسی عمیق درباره ی احادیث مهدی، یادآوری می کند که: «قد علمت

ان احادیث وجود المهدی و خروجه آخر الزمان و انه من عتره رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم من ولد فاطمه علیها السلام بلغت حد التواتر المعنوی فلا معنی لانکارها و من ثم ورد من کذب بالدجال فقد کفر و من کذب بالمهدی فقد کفر». [۱] .

اینک روشن شد که احادیث وجود مهدی و ظهورش در آخر الزمان و این که او از عترت رسول خدا و از فرزندان فاطمه است، به حد تواتر معنوی رسیده است، بنابراین انکار آنها معنائی ندارد و از اینجاست که در روایات آمده است که:هر کس ظهور حضرت مهدی و دجال را تکذیب کند، کافر است. [۲] . پاورقی

[۱] الاشاعه لاشراط الساعه، ص ۲۲۴ تا ۲۵۸، چاپ اول.

[۲] ابراز الوهم المکنون من کلام ابن خلدون، ص ۴۳۳، ط دمشق، سال ۱۳۴۷ ه.

احمد بن محمد بن الصدیق الحضرمی (متوفی ۱۳۸۰ ه)

احمد بن محمد بن الصدیق الحضرمی (متوفی ۱۳۸۰ ه)

محدث، حافظ، از فضلای مغرب اقصی صاحب تالیفات ارزشمند،از جمله:«ابراز الوهم المکنون من کلام ابن خلدون» یا «المرشد المبدی لفساد طعن ابن خلدون فی احادیث» درباره ی مهدی موعود علیه السلام می نویسد:

«... و ان من اعلامها الصریحه و اشراطها الثابته الصحیحه ظهور الخلیفه الاکبر و الامام العالد الاشهر الذی یحیی الله به ما درس من آثار السنه النبویه و اندثر و یمیت به ما شاع من ضلالات اهل البدع و ذاع و انتشر و یملا الارض عدلا کما ملئت بظلم من جار و فجر... امام العتره الطاهره المصطفویه محمد بن عبدالله المنتظر فقد تواترت بکون ظهوره من اعلام الساعه و اشراطها الاخبار و صحت عن رسول الله صلی الله علیه

و آله و سلم فی ذلک الاثار و شاع ذکره و انتشر خبره من الکافه من اهل الاسلام علی ممر الدهور [صفحه ۴۹۹] و الاعصار فالایمان بخروجه واجب و اعتقاد ظهوره تصدیقا لخبر الرسول محتم...». [۱] .

«دانشمندان و متخصصان علم حدیث، سخنان ابن خلدون را با دلائل روشن رد کرده اند از جمله شیخ احمد صدیق حضرمی کتاب«ابراز الوهم المکنون...» را در رد او نوشته است. و درباره ی وجوب اعتقاد به ظهور مهدی در آخر الزمان می نویسد: از علائم روشن و نشانه های ثابت و صحیح رستاخیز، ظهور خلیفه بزرگ و امام عادل مشهوراست که خداوند به وسیله ی او آنچه را که از آثار نبوی کهنه و فرسوده شده، احیاء می کند و آنچه را که از بدعت و ضلالت انتشار یافته از بین می برد و روی زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آن که از ظلم و فسق و فجور آکنده شده باشد. امام محمد بن عبدالله از عترت پاک پیامبر است که امت در انتظارش هستنددرباره ی این که ظهور او از علائم و نشانه های روز رستاخیز است اخبار در حد تواتر است و به طور صحیح از آن حضرت رسیده است و خبر آن در میان مسلمانان در طول قرون و اعصار انتشار یافته است. پس ایمان به ظهور آن حضرت به جهت تصدیق خبر رسول خدا واجب بوده و از عقائد اهل سنتو جماعت به حساب می آید».
پاورقی

[۱] ابراز الوهم المکنون من کلام ابن خلدون، ص ۴۴۳، ط دمشق، سال ۱۳۴۷ ه.

شیخ محمد بن احمد السفارینی النابلسی (۱۱۱۴– ۱۱۸۸ ه)

شیخ محمد بن احمد السفارینی

النابلسی (۱۱۱۴– ۱۱۸۸ ه)

فقیه حنبلی، صوفی و ماهر در حدیث و تاریخ صاحب کتاب «لوائح الانوار البهیه و سواطع الاسـرار الاثریه، لشرح الدره المضیئه فی عقد الفرقه المرضیه». وی پس از این که در کتابش به شرح شعر زیر پرداخته، می گوید: و ما اتی بالنص من اشراط

فکله حق بلا شطاط منها الامام الخاتم الفصیح

محمـد المهـدی و المسـیح (علامتهـایی که در نص آمـده است، تمـام آنها بـدون تردیـد حق است، از جمله ی آنها، امام خاتم فصـیح محمد مهدی و مسیح است). [صفحه ۵۰۰] (منها) ای من اشـراط الساعه التی وردت به الاخبار و تواترت فی مضـمونها الاثار ای من العلامات العظمی و هی اولها ان یظهر(الامام) المتقدی باقواله و افعاله...».

«یعنی از جمله آن علائم روز قیامت که در اخبار به طور متواتر آمده، یعنی از نشانه های بزرگ آخر الزمان و نخستین آن، این است که امامی که به گفتار و کردار مقتـدای است و خاتم و پایان بخش امامان است. ظاهر می گردد که هیچ امامی پس از او نخواهد آمد همان طور که پیامبر خاتم پیامبران است و هیچ پیامبر و رسولی پس از او نخواهد آمد. زبانش فصـیح است زیرا او از اعراب اصـیل، اهل فصاحت و بلاغت است. نام او«محمد المهدی» است این نام مشـهورترین اوصاف اوست زیرا «محمد» در چندین خبر آمده و در بعضی از آنها گفته شده که اسمش «محمد» و نام پدرش «عبدالله» است».

«ابو نعیم» از حدیث «ابوهریره» آن را روایت کرده است و عبارت آن چنین است که پیامبر فرمود:

«لو لم یبق من الدنیا الا یوم لطول الله

ذلک الیوم حتی یلی رجل من اهل بیتی یواطی اسمه اسمی و اسم ابیه اسم ابی یملاها قسطا و عدلا کما ملئت ظلما و جورا».

«اگر از دنیا فقط یک روز باقی بماند خداوند آن را آن قدر طولانی می گرداند تا این که مردی از اهل بیت من ظهور می کند که نـامش هماننـدنام من و نام پـدرش نام پـدر من است که زمین را از عـدل و داد پر می کنـد پس از آن که از ظلم و جور پر شده باشد».

تا این که می گوید:

«و اما نامگذاری و توصـیف او به «مهدی» این صـفت او در چندین روایت ثابت گشـته است». تا می گوید: کنیه او «ابو عبدالله» بوده و نسبش به اهل بیت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم می رسد».

«شیخ محمد سـفارینی» از پنج نکته درباره ی مهدی علیه السـلام یاد کرده که عبارتند از: ۱- فی حلیته و صـفته (قیافه و صفت او)؛۲- فی سـیرته (سیرت و روش او)؛ [صفحه ۵۰۱] ۳- فی علامـات ظهوره (علائم و نشانه های ظهور او)؛ ۴- فی الاشاره الی بعض الفتن قبـل خروج المهـدی (اشـاره به بعضـی از فتنه ها که پیش از ظهورش اتفاق می افتـد)؛ ۵- فی مولـده و بیعته و مده ملکه (تولد، بیعت و مدت حکومت و وسائل مربوط به آن).

وی پس از پایان گفتار خود در پیرامون نکات پنجگانه می گوید:

«قـد کثرت الاقوال فی المهـدی حتی قیل لا مهدی الا عیسـی و الصواب الذی علیه اهل الحق ان المهدی غیر عیسـی و انه یخرج قبل نزول عیسی علیه السلام

و قـد کثرت بخروجه الروایات حتی بلغت حـد التواتر المعنوی و شاع ذلک بین علماء السـنه حتی عـد من معتقداتهم و قد روی الامام الحافظ ابن الاسـکاف بسـند مرضـی الی «جابر بن عبـدالله» رضـی الله عنه عنهما قال: قال رسول الله صـلی الله علیه و آله و سلم: «من کذب بالدجال فقد کفر و من کذب بالمهدی فقد کفر».

«سـخن درباره ی مهدی بسـیار گشـته تا آنجا که گفته شده: هیچ مهدیی نیست مگر عیسـی، ولی اهل حق این سـخن رادرست نمی دانند و معتقدند که مهدی غیر از عیسـی است و این که او پیش از نزول عیسی علیه السلام ظهور می کند درباره ی قیام او روایات بسـیار زیاد است و به حد «تواتر معنوی» رسـیده و در میان علمای اهل سـنت رواج یافته تا این که از باورها و معتقدات آنان به شـمار آمـده است. و امام حافظ ابن اسـکاف به سـندی که مورد پسـند است، از جابر بن عبـدالله روایت کرده است که گفت: رسول خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلم فرمود: (هر کس آمدن دجال را تکذیب کند او کافر است و هر کس مهدی را انکار کند، به دین خدا کافر گشته است).

وی سپس از برخی از روایات درباره ی ظهور مهدی یاد کرده و می گوید:

علاوه بر اصـحابی که نام بردیم و صـحابه ای که نام آنها ذکر نشد و همچنین «تابعان» روایات متعددی نقل شده که از مجموع آنها علم قطعی درباره ی ظهور مهدی به دست می آید و بدین ترتیب ایمان واعتقاد به ظهور مهدی، آن چنان که نزد اهل علم

مقرر است و در اعتقادات اهل سنت و جماعت تدوین یافته، یکی [صفحه ۵۰۲] از واجبات است. [۱] . پاورقی

[۱] کتاب «لوائح الانوار البهیه و سواطع الاسرار الاثریه» لشرح «الدره المضیئه فی عقد الفرقه المرضیه»، ج ۲، ص ۳۴۸ تا ۳۶۳، ط مصر، ۱۳۲۴.

محمد صدیق خان بن حسن حسینی بخاری قنوچی هندی (۱۲۴۸– ۱۳۰۷)

محمد صدیق خان بن حسن حسینی بخاری قنوچی هندی (۱۲۴۸– ۱۳۰۷)

از رجال نهضت اسلامی هند، و صاحب آثار ارزشمند در علوم اسلامی به زبانهای عربی، فارسی و هندی است از جمله «الاذاعه لما کان و ما یکون بین یدی الساعه» می باشد که در همین کتاب می نویسد:

«باب فی الفتن العظام و المحن التی تعقبها الساعه و هی ایضا کثیره جدا»

منها المهدی الموعود المنتظر الفاطمی و هو اولها و الاحادیث الوارده فیه علی اختلاف روایاتها کثیره جدا، تبلغ حد التواتر و هی فی السنن و غیرها من دواوین الاسلام من المعاجم و المسانید...».

«در باب «الفتن العظام و المحن...» که قبل از رستاخیز به وقوع می پیوندند، می نویسد از جمله ی آنها بلکه اولین آنها ظهور مهدی موعود است احادیث وارده در این باره در سنن و غیر اینها با وجود اختلاف آنها به قدری زیاد است که به حد تواتر می رسد».

ظاهرا از علمای اهل سنت دو نفر احادیث مربوط به مهدی را انکار و یا در آنها تردید کرده اند، یکی از آنها «ابو محمد بن الولید البغدادی» است که «ابن تیمیه» در «منهاج السنه» از او نام برده و به شبهاتش پاسخ گفته است. دیگری «عبدالرحمن بن خلدون مغربی» مورخ معروف است که در میان علما به تضعیف احادیث مهدی مشهور

گشته است. «شیخ محمد صیق» در کتاب «الاذاعه..» به بررسی سخنان وی پرداخته و گفته است: [صفحه ۵۰۳] «لا شك فی ان المهـدی یخرج فی اخر الزمان من غیر تعیین شـهر و عام لما تواتر من الاخبار فی الباب و اتفق علیه جمهور الامه سـلفا عن خلف الا من لایعتد بخلافه».

«بی تردیـد مهـدی در آخر الزمان - بـدون تعیین ماه یا سال یعنی بدون تعیین وقت قبلی - «ظهور می کند چه اخبار در این باره «متواتر» بوده و مورد توافق جمهور امت از خلف و سلف است».

وی سپس می افزاید:

«فلاـ معنی للریب فی امر ذلـک الفـاطمی الموعود المنتظر المـدلول علیه بالاـدله بل انکار ذلک جراه عظیمه فی مقابله النصوص المستفیضه المشهوره البالغه الی حد التواتر...». [۱] .

«تردیـد دربـاره ی موعود فاطمی که دلائل بر صـحت آن دلالت دارنـد و یا انکار آن، گسـتاخی بزرگی است در برابر نصوص مشهور و فراوانی که تا حد تواتر رسیده است». پاورقی

[۱] الاـذاعه لما کان و ما یکون بین یـدی الساعه، تالیف: سـید محمـد صـدیق حسن قنوجی بخاری، ص ۴۲۵ - ۳۹۰، ط مصر، چاپخانه ی المدنی.

قاضی محمد بن علی الشوکانی (متوفای ۱۲۵۰ ه)

قاضی محمد بن علی الشوکانی (متوفای ۱۲۵۰ ه)

مولف تفسیر معروف «فتح القدیر» و«نیل الاوطار» است که در کتابش «التوضیح فی تواتر ما جاء فی المهدی المنتظر و الدجال و المسیح» می نویسد:

«احـادیث وارده درباره ی مهـدی که توانسـتم بـدانها دست یابم،از جمله ۵۰ حـدیث است که در آن صـحیح، حسن و ضـعیف منجبر وجود دارد ای احادیث بی شک و تردید متواتر است، بلکه کلمه ی متواتر بودن درباره ی مسائلی که کمتر

از این حدیث دارد طبق موازین حدیث شناسی صادق است. آثار صحابه ی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم که بر مساله ی مهدی تصریح دارد بسیار زیاد است و«حکم رفع» دارد و جای هیچگونه بحث و مجال هیچ نوع اجتهادی را باقی نمی گذارد». [صفحه ۵۰۴] در مساله ی نزول مسیح علیه السلام می گوید:

«احادیث وارده پیرامون مهدی منتظر متواتر است و احادیث وارده درباره ی «دجال» متواتر است همان طور که احادیث منقول در مورد نزول عیسی علیه السلام متواتر می باشد».

شیخ منصور علی ناصف (معاصر)

شیخ منصور علی ناصف (معاصر)

از علمای «الازهر» و مولف کتاب «التاج الجامع للاصول فی احادیث الرسول» که در کتاب خود احادیث قابل اطمینان کتب حدیث اهل تسنن را جمع آوری کرده است. درباره ی حضرت مهدی علیه السلام می نویسد:

«اشتهر بین العلماء سلفا و خلفا انه فی آخر الزمان لابد من ظهور رجل من اهل البیت یسمی المهدی یستولی علی الممالک الاسلامیه و یتبعه المسلمون و یعدل بینهم و یوید الدین... و قد روی احادیث المهدی جماعه من خیار الصحابه و خرجها اکابر المحدثین کابی داود و الترمذی. ابن ماجه، و الطبرانی، و ابی یعلی والبزاز والامام احمد و الحاکم - رضی الله عنهم اجمعین - و لقد اخطا من ضعف احادیث المهدی کلها کابن خلدون و غیره». [۱] .

«بین علمای قدیم و جدید مشهور است که در آخر الزمان مردی از اهل بیت که مهدی نامیده می شود، به طور حتم ظهور فرموده و بر کشورهای اسلامی مسلط می شود و مسلمانان از او پیروی خواهند کرد و بین آنها به عدالت

رفتار می کند و دین الهی را تایید می نماید... احادیث مهدی را جمعی از نیکان صحابه روایت کرده اند و بزرگان محدثین چون: ابوداود، ترمذی، ابن ماجه، طبراین، ابویعلی، بزاز و امام احمد و حاکم (رض) در کتابهای خود استخراج نموده اند و مسلما آنان که مثل ابن خلدون و برخی دیگر همه ی احادیث مهدی را تضعیف نموده، به خطا رفته اند». پاورقی

[۱] التاج الجامع للاصول ج ۵، ص ۳۴۱ - پاورقی، ط ۱۴۰۶، ۴ ه - ۱۹۸۶ م.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹